

اسکول ایجوکیشن اینڈ لیٹریسی ڈپارٹمنٹ
گورنمنٹ آف سندھ

محفوظ نموني سان اسڪولن کي پيهر ڪولڻ لاءِ رهنما (گائيد)

هي رهنما اسڪول جي پيهر ڪڍڻ تي ٻارن جي حفاظت ۽
تعليم ۾ مدد فراهم ڪرڻ لاءِ تيار ڪيو ويو آهي

محفوظ نموني سان اسڪولن کي پهر ڪولڻ لاءِ رهنما (گائيد)

هي رهنما اسڪول جي پهر ڪلڻ تي ٻارن جي حفاظت ۽
تعليم ۾ مدد فراهم ڪرڻ لاءِ تيار ڪيو ويو آهي

اسڪول ايجوڪيشن اينڊ ليٽريسي ڊپارٽمنٽ
گورنمنٽ آف سنڌ

تعارف

مارچ 2020 کان وٺي کرونا وائرس بيماري (COVID-19) جي ڦهلاءَ پڙهائيءَ کي سخت متاثر ڪيو آهي. سنڌ حڪومت اسان جي صحت ۽ بهتريءَ لاءِ 27 فيبروري 2020 کان اسڪول بند ڪري ڇڏيا. اسان مان ڪيترن ئي ٽيلي اسڪول يا آن لائن پڙهائي به ڪئي پر اسان مان ڪافي ٻارن کي ڪنهن به قسم جي پڙهائيءَ جي سهولت نه ملي سگهي. تمام جلد اسان اسڪولن طرف موٽنداسين، پر هاڻي گهڻي عرصي تائين حالتون مختلف هونديون. هي رهڻا محفوظ طريقي سان اسڪول واپس وڙڻ ۾ مدد ڪندو ته جيئن اسان پڙهائي جاري رکي سگهون.

هن رهڻا جا چار حصا آهن:

اسڪول ۾ اسان جي صحت ۽ حفاظت

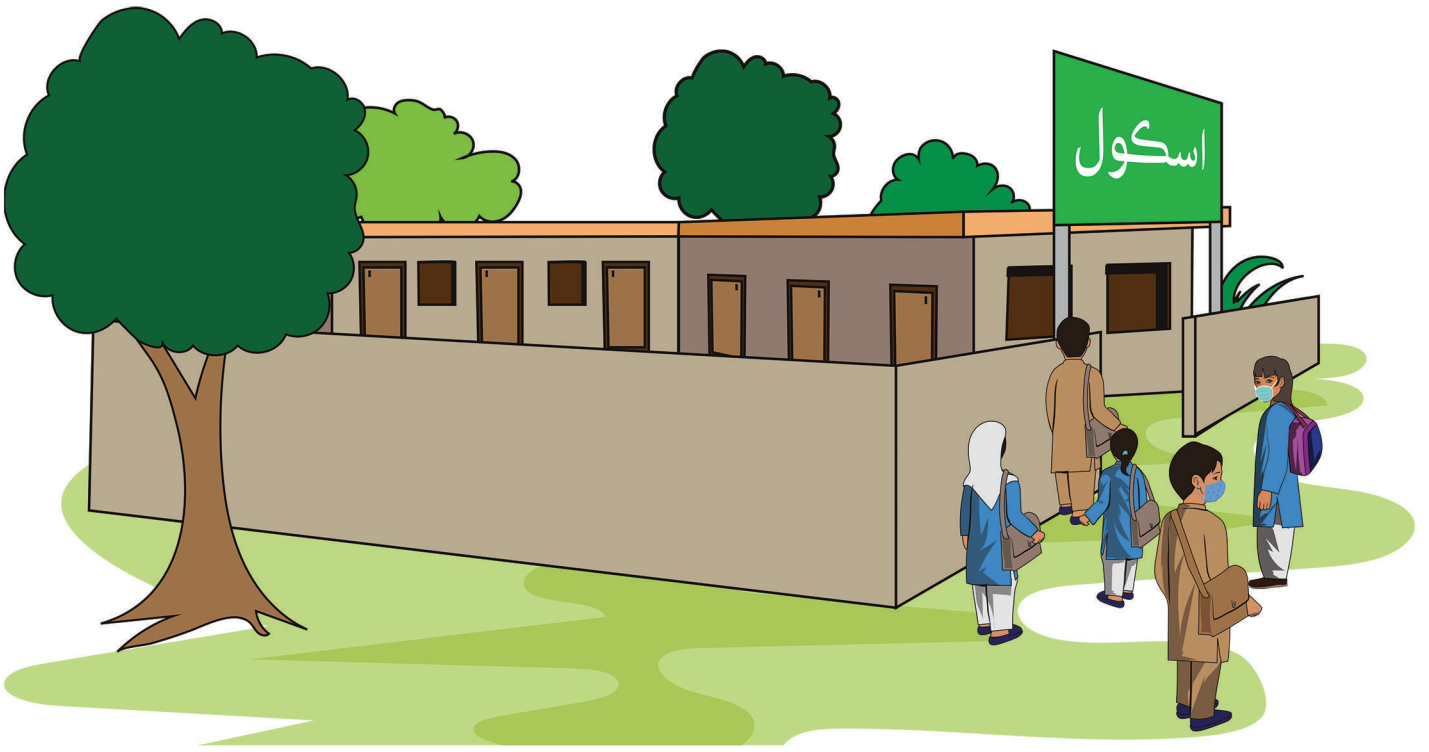
هر هڪ ٻار پنهنجي تعليم کي معمول مطابق جاري رکي

ڪووڊ-19 دوران اسان جي ڪلاس جو منظر

اچو! ته ٻين جي مدد ڪريون

ڪجهه اهڙا سوال جن جا هي رهنما جواب ڏيندو:

<p>ٻي صوبائي سطح جا آفيسر اسڪول ٻيهر کولڻ بابت فيصلو ڪندا ته اسڪول ٻيهر کڏهن ۽ ڪيئن کڏندا؟</p> <ul style="list-style-type: none"> • سڀ ساڳئي وقت • ڪجهه ضلعن ۾ • مخصوص ڪلاس جي شاگردن لاءِ • يا ڪجهه مجموعي طور <p>اوهان جو هيڊ ماستر اوهان کي ان بابت واضح ڪندو ته اوهان جو اسڪول ٻيهر ڪيئن ۽ کڏهن کڏندو؟</p>	<p>اسڪول کڏهن ۽ ڪيئن کڏندا؟</p>
<p>مغال طور</p> <ul style="list-style-type: none"> • اسان جي اسڪول ۾ ڀائڻي موجود هجڻ گهرجي؟ • اسان کي سماجي وڻيءَ جي ڪهڙين ضرورتن جو خيال ڪرڻو آهي؟ • ڇا اسڪول ۾ داخل ٿيڻ کان اڳ اسان جو گرمي پد ورتو ويندو؟ • ڇا اسان کي ماسڪ پائڻا پوندا؟ • ڇا اسان جي اسڪول کي ٻيهر کڏڻ کان اڳ چڱي طرح صاف ڪيو ويندو؟ • ڇا اسان جي اسڪول کي صحت واري اداري سان رابطو ڪيو آهي؟ متان ڪنهن ٻار سان اوچتي ايمرجنسي ٿي پئي. • ڇا اسڪول انتظاميه کي ڪجهه خاص انتظام جهڙوڪ ٻارن جي سار سنڀال لاءِ اضافي عملي جي پرڻي ڪرڻ جي ضرورت آهي؟ (نرسري ۽ پهرئين ڪلاس جي ٻارن جي هٿن ڏوٽڻ لاءِ ڇا ڪا به ننڍڙن ٻارڙن کي هٿن ڏوٽڻ لاءِ خاص نگراني جي ضرورت هوندي آهي. 	<p>اسان جي اسڪول کي ٻيهر کڏڻ جي حوالي سان ڪهڙين شين جي ضرورت آهي؟</p>
<ul style="list-style-type: none"> • اسڪول ڏانهن ۽ اسڪول کان گهر ڏانهن سفر • اسڪول ۾ انڊر • اسان جي بهتريءَ جي لاءِ 	<ul style="list-style-type: none"> • اسان کي محفوظ ۽ صحتمند رهڻ لاءِ ڇا ڪرڻ جي ضرورت آهي؟
<ul style="list-style-type: none"> • جيڪڏهن اسڪول جو وقت گهٽايو ويو... • جيڪڏهن اسڪول کي ٻيهر بند ڪيو ويو... • جيڪڏهن آءٌ يا منهنجي خاندان مان ڪو بيمار ٿي پئي ۽ گهر ترستو پوي... 	<ul style="list-style-type: none"> • اسان پڙهائي ڪيئن جاري رکنداسين؟
<ul style="list-style-type: none"> • اسان کي استاد عارضي طور تي ملي سگهي ٿو. • اسان گهر ويهي به پڙهي سگهون ٿا. 	<ul style="list-style-type: none"> • جيڪڏهن اسان جي استاد کي گهر مان ڪم ڪرڻو پوي ته ان صورت ۾ ڇا ٿيندو؟

اسڪول کي محفوظ نموني کولڻ لاءِ مشڪلاتون:

جيئن ته ڪورونا-19 ائين مڪمل ختم ناهي ٿيو ان ڪري اسان جي آفيسرن ۽ هيڊ ماسترن/هيڊ ماستريائين لاءِ اهو فيصلو ڪرڻ تمام ڏکيو آهي ته اسڪول کڏهن کلي ٿا سگهن؟

اسان کي گهرائونون طريقن سان سگهو پوندو ۽ گهري يا اسڪول ۾ پڙهائي جو امتزاج سان سگهو پوندو.

اسان جا ڪجهه استاد جن جي عمر وڏي آهي ۽ انهن کي ڪورونا لڳڻ جو خطرو وڌيڪ آهي اهي اسڪول نه اچي سگهندا.

ڪافي اسڪولن اندر جيڪڏهن اسان اسڪول کان ساڳي وقت واپس ورنديون ته اتي دوستن کان پري رهڻ مشڪل ٿيندو.

اسان وٽ 40% اسڪولن خاص طور تي پهراڙين جي اسڪولن ۾ هٿ ڌوئڻ لاءِ پاڻي ميسر ناهي.

اسان کي صحتمند ۽ محفوظ رهڻ لاءِ گڏجي ڪم ڪرڻو پوندو ته جيئن پڙهائي جاري رهي سگهي.

1. اسڪول ۾ اسان جي صحت ۽ حفاظت:

محفوظ رهڻ

ماسڪ پائڻ

دوستن ۽ استادن کان مناسب فاصلو رکڻ

پنهنجاهت ڏوٽڻ

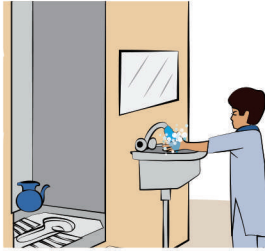

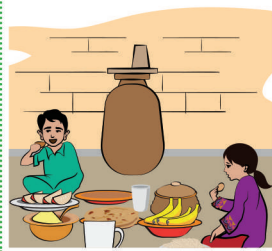
پنهجاءت ڏوئڻ:

صحتمند رهڻ لاءِ اهو ضروري آهي ته اسان پنهنجا هٿ صابن سان گهٽ ۾ گهٽ 20 سيڪنڊن تائين ڏوئون، اسان جي ڪجهه مولتون آهن پر ڪجهه اسڪولن اندر پاڻي ئي موجود نه آهي. اسان جا آفيسر ۽ هيڊ ماستر ان جي لاءِ ان روزانو اسڪول ۾ هٿ ڏوئڻ کي يقيني بڻايون. اسان مان ڪن کي ڪنهن ٻي اسڪول يا بلڊنگ ۾ وڃڻو پوندو يا ته پوءِ هراندر ئي پڙهڻو پوندو جيڪڏهن اسان جي اسڪول ۾ مناسب سهولت موجود نه هونديون.

پنهجاءت ڏوئڻ (20 سيڪنڊن تائين)

ڪاڪوس ۾ وڃڻ کانپوءِ پنهنجا هٿ ڏوئڻدا سين

کاڌو کائڻ کان اڳ ۽ پوءِ پنهنجا هٿ ڏوئڻدا سين

اسڪول پڄڻ تي اسان پنهنجا هٿ ڏوئڻدا سين

اسان پنهنجا هٿ گهر مان نڪرڻ کان اڳ صابن سان ڏوئڻدا سين

استادن ۽ دوستن کان مناسب مفاصلو رکڻ:

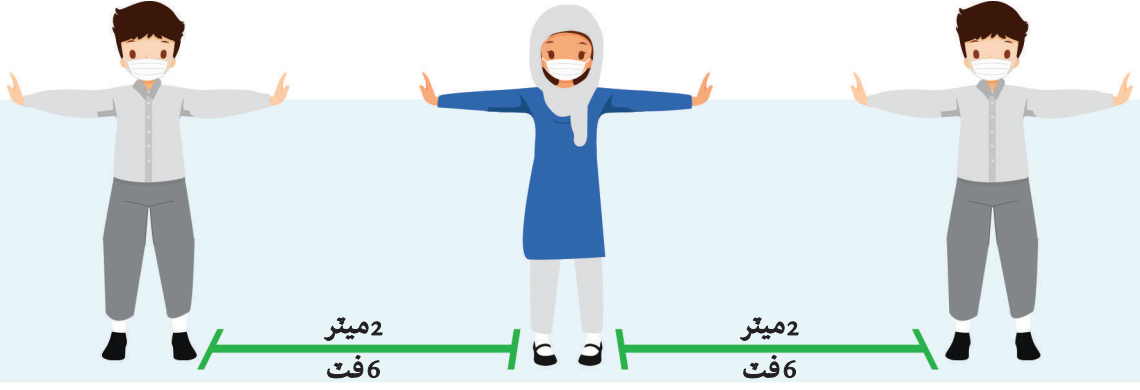
جهورهن، ڳالهائڻ، ڪيڏن ۽ پڙهڻ اسان کي ڏاڍو پسند آهي. پر جيئن ته ڪو وڌ-19 ماڻهو کان ماڻهو ۾ تمام تيزي سان پکڙجي ٿو ان ڪري اسان کي صحتمند رهڻ جي لاءِ هڪٻئي کان مفاصلو رکڻو پوندو. اسان جي حڪومت هڪٻئي کان 6 فٽن (2 ميٽر) جو مفاصلو تجويز ڪيو آهي.

اسان جا اسڪول استادن ۽ شاگردن ۾ مفاصلو رکڻ جي لاءِ مختلف طريقا آزمائي رهيا آهن. اسان جا ڪجهه اسڪول تمام اسڪول وڃي ٿا سگهون، ٻين ڪجهه اسڪولن جا ڪلاس روم تمام سوڙها آهن ۽ اهي اسڪول سان مان ڪجهه کي متان ڪجهه ڏينهن گهر ۾ ۽ ڪجهه ڏينهن وري اسڪول ۾ پڙهڻو پوي. اسان جي هيڊ ماستر يا ٽي/اسان جو هيڊ ماستر اسڪول جي باري ۾ وڌيڪ ٻڌائيندو.

۽ اسڪول کان واپس ايندي محفوظ مفاصلو رکڻ جي حوالي سان خدشا آهن، اسڪول بس يا خانگي طور تي ان ڪم جي لاءِ مخصوص وينون هميشه گنجائش تائين ڀريل هونديون آهن.

اسان کي خطري کان پري رکڻ لاءِ رهنمائي توڙي ضابطن کي لاڳو ڪرڻو پوندو، بسن ۽ وينن جي ڪرائي ۾ واڌ کان سواءِ، ڇو ته ان سان اسان جي والدين تي اضافي معاشي بار پوندو.

اسان جا استادن اسان کي ٻين ٻارن کان سماجي مفاصلي رکڻ کي يقيني ڪندا ۽ استاد اهڙن بچائڻ وارن ٻارن کان آگاهه هوندا.

پنهنجو فاصلو برقرار رکو

پنهنجا ڪتاب، پين ۽ ڪاٺڻ پيئڻ جي شي
۽ پين کي نه ڏيو

استادن توڙي دوستن سان هٿ نه ملايو
۽ نه پاڪر پايو

پنهنجي استادن توڙي دوستن کان گهٽ
۽ 2 ميٽرن جو فاصلو رکو

اسڪول اندر توڙي اسڪول بس ۾
پنهنجي ٽي جڳهه تي ويهڻ

اسڪول ۾ داخل ٿيڻ، اسڪول مان
نڪرڻ ۽ رسييس مهل احتياط ڪرڻ

پنهنجي استادن کي غور سان ٻڌڻ

ماسڪ پايو:

سان هر هڪ محفوظ رهي ٿو سگهي، اسان کي گهرجي ته اسڪول دوران ماسڪ پايون. جڏهن
هاڻي اسان پيهر اسڪول وڃون ته پاڻ سان حفاظتي ڪٽ رڪون جنهن ۾ ماسڪ ۽ دستاڻا هجن.

ماسڪ پائڻ

پنهنجو ماسڪ ڪنهن به ٻئي
کي نه ڏيو

عارضِي ماسڪ کي بند
ڪچري جي ٽوڪري ۾ ضايع
ڪريو

روزانو صاف ماسڪ پايو

پنهنجي نڪ ۽ وات کي
ماسڪ سان ڍڪيو

محفوظ رهڻ:

جڏهن اسان اسڪول ۾ پهچون ته متان اسان کي اسڪول ۾ داخل ٿيڻ ۽ نڪرڻ جي لاءِ مختلف دروازا استعمال ڪرڻا پون. اسان
- تاد اسان کان روزانو اسان جي طبيعت بابت پڇندا. جيڪڏهن اسان کي مٿي ۾ سور، ڳلي ۾
سوزش يا سور، کنگهه يا بخار هجي ته پنهنجي والدين يا استادن کي ٻڌائڻو پوندو.

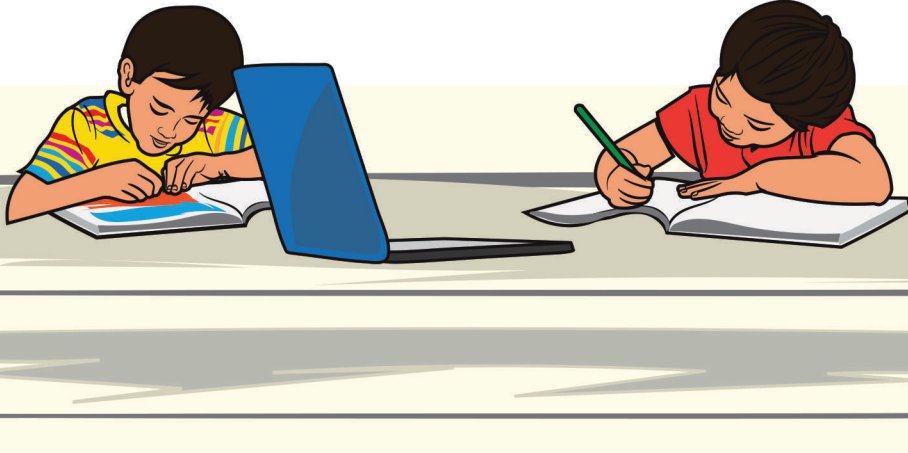
محفوظ رهڻ!

جيڪڏهن توهان جي طبيعت ٺيڪ نه آهي ته پنهنجي استاد
کي ٻڌايو ته جيئن هو توهان کي گهر پهچائين

جيڪڏهن اسان پاڻ کي بيمار محسوس ڪريون پيا ۽
گهر ۾ ترسڻ چاهيون ته والدين کي ٻڌايو

2. ڪووڊ-19 دوران اسان جي پڙهائي:

ر، هيڊ ماسٽر ۽ هيڊ ماسٽرياڻيون تمام گهڻا منصوبا جوڙي رهيا آهن ته جيئن اسان هن وبا (ڪووڊ-19) دوران به پڙهندار هون. اسان کي
ڻ گهرجي ڇاڪاڻ ته اسان جا استاد اسان جي گهريل پڙهائي کي ترجيح ڏيندا. اسان گهر
جڏهن اسڪول پيهر ڪلندا ته اسان جو ٽائيم ٽيبل متان تبديل هجي، ڪجهه شاگرد ڪجهه
اسڪول ۾ پڙهائي ڪندا، ٿي سگهي ٿو ته اسان جي اسڪول، علائقي يا ضلعي ۾ ڪووڊ-19 جي
پيهر ڦهلجڻ سبب اسان جا اسڪول هڪ دفعو پيهر بند ٿي سگهن ٿا. پوءِ به اسان کي پنهنجي پڙهائي گهر اندر، ٽيلي اسڪول
مياري ڪندي پڙهائي جاري رکڻي پوندي. اسان جا استاد ان قسم جي پڙهائي ۾ اسان جي
رهنمائي ڪندا.

هي ٿو اسان جا ڪجهه دوست اسڪول نه اچي سگهن، اسان انهن جي حوصلو افزائي ڪنداسين ته
اهي پري کان (Remotely) پڙهي ٿا سگهن. جڏهن اسان اسڪول واپس ورندياسين ته اسان ڪورونا بابت آگاهي جو سبق حاصل
ڪنداسين. اسان وٽ ڊور ڪرڻ (وراڻي) جي لاءِ به وقت هوندو ته جيئن اسين پنهنجن سبقن کي پيهر سمجهي سگهون.

اسان جي تعليم

جيتري اسان وڌيڪ پڙهائي ڪندا اسين، پنهنجي ڪٽنب کي صحتمند رکڻ ۾ مدد ڪري سگهندا اسين ۽ مستقبل ۾ سٺيون نوڪريون پڻ حاصل ڪري سگهندا اسين،

هر چوڪريءَ ۽ چوڪري لاءِ تعليم حاصل ڪرڻ ضروري آهي

3. هر هڪ کي پڙهائي جاري رکڻ گهرجي:

پهرڪلن تراسين سڀ اسڪولن ڏانهن وڃون. اسان کي فڪر مند ٿيڻو پئي يا ڪجهه ٻيون شيون ڪرڻيون پون. پر تعليم هر چوڪريءَ ۽ توڙي چوڪري جي لاءِ انتهائي ضروري آهي. جيتري اسان وڌيڪ پڙهائي ڪندا اسين اسان کي مستقبل ۾ بهتر زندگيءَ جي لاءِ رائي موقعا ۽ نوڪريون ملنديون. اڄوتہ پنهنجي سمورن ساٿين ۽ پاڙيوارن کي اسڪول وڃڻ لاءِ همٿايون.

اڄوتہ سڀ تعليم حاصل ڪريون

جيترو اسان وڌيڪ شوق سان پڙهائي ڪندا اسين، پنهنجي ڪٽنب کي صحتمند رکڻ ۾ ۽ مستقبل ۾ سٺيون نوڪريون حاصل ڪرڻ ۾ مدد ڪري سگهون

هر چوڪريءَ ۽ چوڪري لاءِ تعليم حاصل ڪرڻ ضروري آهي

4. اچو ته هڪڙي جي مدد ڪريون:

ڪو وڌ-19 اسان تي گهڻو رڳو اثر وڌو آهي، اسان ڪنهن مهل ڊپ ۽ پريشانيءَ کي به محسوس ڪريون ٿا، اسان گهر اندر صدمو به سٺو هوندو يا ڏٺو هوندو. اسان جي ڪجهه استادن کي مخصوص تربيت ڏني وئي آهي ته جيئن اهي اسان جون ڳالهيون راز ۾ رکندي اسان جي مدد ڪن. اسان جو هيڊ ماستر اسان کي ان بابت پڙهائيندو ته ڪهڙي استاد کي مخصوص تربيت ڏنل آهي جيڪو اسان جي مدد ڪندو. جيڪڏهن اسان کي مدد جي ضرورت هوندي ته ان جي لاءِ هڪ هات لائين به قائم ڪئي وئي آهي جنهنجو نمبر 1121 آهي. اسان مضبوط ۽ بهادر ٿي ڪري به هڪ ٻئي جي مدد ڪري ٿا سگهون.

ڪو وڌ-19 اسان سڀني ٻارن لاءِ تمام پريشاني وارو وقت آهي، ساڳي وقت اسان جي وڏن جي لاءِ پڻ. اسان جا والدين اسان جي لاءِ فڪر مند آهن، خاص طور تي اسان جي صحت، اسان جي تعليم ۽ اسان جي پلائيءَ جي لاءِ اسان چاهيون ٿا ته جنهن وقت اسان گهر هجون يا اسڪول واپس وڃون ته اسان جا والدين پرسڪون هجن.

هاڻي اسان پنهنجي والدين جي روزمرهه جي ڪمن خاص طور تي گل پوکڻ، پوئڻ کي پاڻي ڏيڻ ۽ گهر کي سڃاڻڻ ۾ مدد ڪندا آهيون، لوڊو يا ڪرڪيٽ جهڙيون رانديون به ڪيڏندا آهيون، ٽيليويزن وغيره ڏسندا آهيون، ڪمرن جي ديوارن کي سڃاڻڻ جي لاءِ تصويرن جي سجاوٽ ڪندا آهيون، ننڍيون ننڍيون خوشيون ملهائيندا آهيون، رڌپچاءَ به سکيا آهيون ۽ هاڪا عبادت به ڪندا آهيون ۽ وقت تي سمهندا ۽ وقت تي اٿندا آهيون. اهو آهي اسان جو روز جو معمول.

هاڻي جيئن ته اسان اسڪول واپس ويندا سين اسان چاهيون ٿا ته اسان جا استادا اسان جي ان صدمن، بيمارين ۽ موت واري دؤر بابت غور ڪن، ۽ اسان جي تعليم ۾ تفریح، سرگرمين تي ٻڌل تعليم ۽ ٻيون سرگرميون شامل ڪن ته جيئن اسين سولائي سان آهستي آهستي پنهنجي اڳوڻي وقت ۽ معمول طرف واپس اچون.

هڪڙي جي مدد ڪريو!

توهان جيڪڏهن پريشاني يا خوف محسوس ڪريو ته خفيه مدد لاءِ ڏنل هات لائين تي فون ڪيو.

021-111-11-9123/9123

Aman Tele Health Services

021-35381810/1166

Operation Center Provincial Emergency

1121

Social Welfare Department

مهرباني

ن تمام ٻارن ۽ استادن جي مهرباني جن هن رهنما (گائيڊ) جو جائزو وٺي ان جي بهتريءَ لاءِ
بهتر صلاحون پيش ڪيون.

اسين ٿورا ٿا آهيون:-

- انڊس ريسورس سينٽر (آءِ. آر. سي) جا جنهن ٻارن جا انٽرويو وٺڻ جي لاءِ انهن سان رابطا ڪيا.
- يونيسف ايجوڪيشن اسٽاف ۽ پارٽن جا.
- ريفارم سپورٽ يونٽ (آر. ايس. يو) جن سرڪاري اسڪولن جي ٻارن جا آن لائين انٽرويو ڪيا.

50

گهوٽڪي جا ٻار
(چوڪرا 28 چوڪريون 22)

48

خيرپور جا ٻار
(چوڪرا 24 چوڪريون 24)

16

گڏاپ ٽاؤن ڪراچي جا ٻار
(چوڪرا 8 چوڪريون 8)

48

حيدرآباد جا ٻار
(چوڪرا 24 چوڪريون 24)

15

بن قاسم ٽاؤن ڪراچي جا ٻار
(چوڪرا 5 چوڪريون 10)

20

ڪياماڙي ٽاؤن ڪراچي جا ٻار
(چوڪرا 10 چوڪريون 10)

28

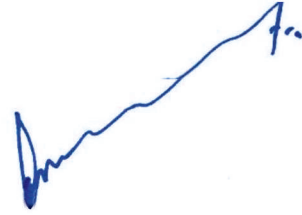
گورنمنٽ گرلس ڪامپريهنسيو اسڪول عزيز آباد نمبر 8 جا ٻار
(چوڪرا 12 چوڪريون 16)

ڪل
225

ٻارن هن گائيڊ جو جائزو ورتو

To Whom It may Concern

This is to certify that the translation of Guide “Children’s Guide for the Safe Reopening of Schools” in Sindhi language is correct and standard able according to the literary point of view.

HEAD OF DEPARTMENT
Govt. Muslim Science College
HYDERABAD.

unicef
for every child

School Education and
Literacy Department,
Government of Sindh

